

Atrf/Citation

Sopaoğlu, U., & Özdek, A. (2024). Türk müziği sol klarnet eğitiminde öğretim programı tasarısına yönelik ihtiyaç analizi. *Online Journal Of Music Sciences*, 9(1), 171-195.

<https://doi.org/10.31811/ojomus.1464557>

Cilt/Volume: 9 Sayı/Issue: 1 Haziran/June 2024	Geliş Tarihi/Received: 06.04.2024 Kabul Tarihi/Accepted: 07.06.2024 Yayın Tarihi/Published: 30.06.2024	Araştırma Makalesi/ Research Article 10.31811/ojomus.1464557
---	--	---

Ufuk SOPAOĞLU

Öğr. Gör. Dr., Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Türk Müziği Devlet Konservatuvarı, Çalgı Eğitimi Bölümü, usopaoğlu@nku.edu.tr

Atilla ÖZDEK

Prof. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi, Ahmet. Keleşoğlu Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, aozdek@erbakan.edu.tr

* Bu makale birinci yazar tarafından savunulmuş, ikinci yazarın danışmanlığını yürüttüğü 08/11/2023 tarihli "Türk Müziği Sol Klarnet Eğitimine Yönelik Başlangıç Düzeyi Öğretim Programı Tasarısının Öğrencilerin Çalma Becerisine Etkisi" başlıklı doktora tezinden faydalanılarak üretilmiştir.

TÜRK MÜZİĞİ SOL KLARNET EĞİTİMİNDE ÖĞRETİM PROGRAMI TASARISINA YÖNELİK İHTİYAÇ ANALİZİ

ÖZ

Bu çalışmanın amacı, başlangıç düzeyi Türk müziği sol klarnet eğitimine yönelik öğretim programının ihtiyaçlarını belirlemektir. Bu amaçla nitel araştırma yöntemlerinden biri olan tarama modeli bir yaklaşım benimsenmiştir. Araştırma verileri yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla elde edilmiştir. Dört akademisyene konuya ilişkin sekiz soru sorulmuş ve görüşmelerin ses kayıtları içerik analizi tekniğiyle çözümlenerek değerlendirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubu evrenin tamamını temsil etmektedir. Araştırma sonucunda; başlangıç düzeyinde Türk müziği sol klarnet eğitiminde; eğitimcilerin kendi oluşturdukları öğretim programlarını uyguladıkları, buna bağlı olarak öğrencilerin bireysel farklılıklarını göz önünde bulundurma gayretinden dolayı da uyguladıkları öğretim programlarında daha esnek ve pratik bir yaklaşım benimsedikleri Türk müziği klarnet eğitimcileri öğretim programlarını hazırlarken; öğrencilerin kaliteli sesler üretebilmesi, entonasyonlarını geliştirebilmesi ve enstrümanlarında ustalık kazanabilmesi için duruş, tutuş, nefes alma ve tonal müzik odaklı uygulamalara önem verdikleri anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türk Müziği Sol Klarnet, İhtiyaç Analizi, Müzik Eğitimi, Öğretim programı Tasarısı

NEEDS ANALYSIS FOR CURRICULUM DESIGN IN TURKISH MUSIC G CLARNETE EDUCATION

ABSTRACT

The aim of this study is to determine the needs of the curriculum for beginner level Turkish music solo clarinet education. For this purpose, a survey modeled approach, one of the qualitative research methods, was adopted. The research data were obtained through a semi-structured interview form. Four academicians were asked eight questions on the subject and the audio recordings of the interviews were analyzed and evaluated by content analysis technique. The study group of the research represents the entire population. As a result of the research; in Turkish music solo clarinet education at the beginner level; educators apply the curricula they have created themselves, and accordingly, they adopt a more flexible and practical approach in the curricula they apply due to the effort to take into account the individual differences of the students. While preparing the curricula of Turkish music clarinet educators; it was understood that they attach importance to posture, grip, breathing and tonal music-oriented practices in order for students to produce quality sounds, improve their intonation and gain mastery of their instruments.

Keywords: Turkish Music G Clarinet, Needs Analysis, Music Education, G Clarinet Teaching Programme

1.GİRİŞ

Yüzyıllar boyunca insanlığın yaşamındaki gelişmeler ve bu gelişmelere bağlı olarak ortaya çıkan değişimler, müzik ve müzik aletlerinde de derin ve köklü değişimleri beraberinde getirmiştir. Özellikle müzik aletlerindeki değişim süreçlerine yakından bakıldığında üflemeli çalgılar ailesinin birçok üyesinin ilkel bir formdan sistematik bir yapıya gelişip dönüştüğü ve böylece yeni üflemeli çalgıların ortaya çıktığı bilinmektedir. Üflemeli çalgılar ailesinde gelişimini en son tamamlayan çalgılardan biri olan klarnet ise yaklaşık üç asırlık bir geçmişe sahiptir.

17. yy. başlarında, Alman çalgı yapımcısı J. C. Denner, sıradan bir köy enstrümanı olan Chalumeau'ya (Şalümo) iki ek perde ekleyerek müzik tarihinde yeni bir enstrümanın doğmasına öncülük etmiştir. Şalümodan klarnete yapılan ilk ve en önemli geçişin, Denner'in oktav anahtarını şalümoya eklemesiyle gerçekleştiği bilinmektedir (Terlikol, 2006, s.41). "Oktav perdesinin eklenmesiyle klarinetin üçüncü doğuşkanları çalınabilir hale gelmiş, böylelikle uygulamada çalgının ses kapasitesi ikiye katlanmıştır. Denner' in eklediği ikinci perdenin görevi ise bu iki ses aralığı arasında doğal olarak meydana gelen boşluğu doldurmak olmuştur" (Sındır, 2011, s.10).

Denner'in şalümoya getirdiği yeniliklerin yanı sıra, dönemin diğer çalgı yapımcı ve icracılarından olan Theobald Boehm (Boehm sistemi) ve Iwan Müller (Albert sistemi), klarnetin bugünkü formuna ulaşmasında önemli roller üstlenmiştir (Hoeprich, 2008, s.146). Klarnet, Batı sanat müziğinde birçok bestecinin dikkatini çekmiş ve birçok klasik eserde kendine yer bulmuştur. Dönemin önemli bestecilerinden W.A. Mozart'ın K.V. 622 La Majör Klarnet Konçertosu, klarnetin kısa sürede müzik literatürüne girdiğini göstermektedir (Karaçetin, 2006, s.1).

Avrupa'da hızlı bir şekilde tanınan klarnet, ülkemiz coğrafyasında ise 19. yy. başlarında tanınmaya başlamıştır. 19. yy. başlarında II. Mahmut'un Yeniçeri Ocağını lağvetmesiyle yerine Muzika-yı Hümayun'un kurulduğu bilinmektedir. Yeni kurulan bu kurumda mehterin yerini alan bandonun başına da İtalyan müzik adamı Giuseppe Donizetti getirilmiştir. Donizetti'nin daha önce Osmanlı'da tanınmayan birçok çalgının yeni kurulan bu bandoya getirilmesine öncülük ettiği bilinmektedir. "Muzika-yı Hümayunda çalgı öğretiminde görev yapan yabancı uzmanlar arasında Giovanni, Castoldi, Blanche, Spinelli, Romano, Lombardi, Borghini, Robelli, Falcone, Berteran, Miliço, Wondra, Bugvani gibi eğitimciler görev yapmıştır. Bu isimler görev yapan uzmanlardan sadece bir kaçıdır" (Alimdar, 2016, s.86).

Muzika-yı Hümayun'un kurulmasıyla burada yetişen klarnet icracıları ve eğitimcileri, günümüze kadar Batı sanat müziği ekseninde birçok icracı ve eğitimcinin yetiştirilmesinde öncülük etmişlerdir. Bu isimlerin başında; "M. Ali Bey, Zati Arca ve Veli Kanık gelmektedir" (Gazimihal, 2019, s.93,129).

Muzika-yı Hümayunla tanınan klarnet, sadece bando ve Batı sanat müziği alanlarında değil, aynı zamanda yöresel müziklerde ve klasik Türk müziğinde de ilgi görüp beğenilen bir çalgı hâline gelmiştir. Günümüzde Türk Müziğinde klarnet ve klarnet icracılığı, Muzika-yı Hümayun'dan miras kalan geleneğin ve icracılığın etkisini kısmen aşarak, özgün bir ruh ve karakter kazanmıştır. "Türk klarneti olarak bilinen Sol Klarnet, benzersiz tınısı, çalım tarzı, icracılığı ve hatta mekanik yapısıyla dünya çapında farklı kültürlerde ve ülkelerde Türk Klarneti (Sol Klarnet) olarak tanınmıştır" (Sopaoğlu, 2023, s.2).

Türk müziği sol klarnet (**TMSK**) icracılığına yönelik literatür incelendiğinde, ulaşılabilen ilk icracıların Kemençeci Vasil ve Klarnet İbrahim Efendi olduğu görülmektedir. Fakat her iki icracının da günümüze ulaşan herhangi bir ses kaydının olmadığı bilinmektedir. Günümüze ulaşan en eski klasik TMSK icrası kayıtları ise Şükrü Tunar'a ait kayıtlardır. TRT ve TMSK eğitimi veren Yüksek Öğretim Kurumlarında TMSK icracılığında Şükrü Tunar'ın üslup ve tavrının yıllarca örnek alındığı ve bu geleneğin halen devam ettiği görülmektedir.

Kalaycıoğlu, Şükrü Tunar'ın TRT radyolarındaki klarnet icracılığı üzerine şu ifadeleri kullanmıştır:

Şükrü Tunar, İstanbul Radyosundaki mükemmel denilebilecek klarnet icrası ile kısa zamanda bir üslubun oturmasına yol açmış ve klarnette ekol bir isim olmuştur. Şükrü Tunar'ın radyo programlarındaki klarnet icrası, tüm saz sanatkarlarının gönlünde taht kurmuştur. Sanatkâr özellikle programın içeriğine uygun klarnet icrasıyla beğeni kazanmıştır. Türk Müziğinin icra edildiği geleneksel çalgılarla klarnet yorumunu en güzel şekilde sergilemiş olup, radyoda klarnet üslubunun oturmasını sağlamıştır. (Kalaycıoğlu'ndan aktaran, Çağrı; 2006, s.31)

Teknolojinin gelişimiyle birlikte yazılı ve görsel medyanın daha geniş kitlelere ulaşması ülkemizde de popüler müziklerin ve bu müzikleri yapan müzisyenlerin daha fazla insana ulaşmasına imkân sağlamıştır. 2000'li yılların başından itibaren ülkemizde ve dünyada daha fazla yaygınlaşan sol klarnet icracılığı bu alandaki önemli isimlerin de hızlı popülerlik kazanmasına vesile olmuştur, O yıllarda

başlayan klarnete ve özellikle Sol Klarnete olan ilgi günümüze kadar artarak devam ettiğini ifade edebiliriz.

Yukarıda da bahsedildiği üzere son çeyrek yüzyılda TMSK'ye olan ilginin artması, doğal olarak TMSK eğitimine yönelik talepleri de arttırmıştır. Ülkemizdeki mesleki müzik eğitimi veren yüksek öğretim kurumlarında ilk olarak Sakarya Üniversitesi Devlet Konservatuvarında ve akabinde Ege Üniversitesi Devlet Türk Müziği Konservatuvarında başlayan TMSK eğitimi günümüzde resmî olarak beş üniversitede yürütülmektedir. Gerek ülkemizde gerek dünyada her geçen gün daha yoğun bir ilgiyle takip edilen TMSK icracılığı ve bu icracılığa yönelik eğitim-öğretim faaliyetleri maalesef sınırlı sayıda mesleki müzik eğitim kurumunda yürütülebilmektedir. Bu sebeple de TMSK icracılığının ve eğitiminin akademi içerisinde yeterince ele alınamadığı düşünülmektedir.

Her ne kadar ülkemizdeki mesleki müzik eğitimi kurumlarının çeşitli basamaklarında TMSK eğitimine ve icrasına dair faaliyetlerin yeterli düzeye ulaşamadığı düşünülse de Türk müziği kültürünün en önemli aktarım ortamı olan meşk geleneği içerisinde klarnetin kendine yer bulduğu bilinmektedir. Meşk geleneği içerisindeki aktarım koşullarını müzik pratiklerini esas alan ve notadan bağımsız bir yapı olarak tarif etmek mümkündür.

Meşk geleneğinin; nota yazısının kullanılmadığı, öğrencinin ustasından edindiği pratiğe dayalı uygulamaları ezberlemesinin ön planda olduğu ve usta çırak ilişkisi çerçevesinde gerçekleştirilen bir öğrenme metodolojisine dayandığı bilinmektedir. Hatipoğlu (2018, s.605) meşki; sözlü gelenekte, içerisinde usta-çırak (öğreten-öğrenen) ilişkisine dayalı, nota yazısının kullanılmadığı, eğitimcinin öğrenciye öğretilecek ve akabinde icra edilecek bölümü sık tekrarlar ile öğrettiği, hafızaya dayalı bir öğretim yöntemi olarak tanımlamaktadır.

Tanımlardan da anlaşılacağı üzere meşk geleneğinde çalgı eğitiminin ustanın belirlemiş olduğu repertuar üzerine kurulu olduğu ve teknik hâkimiyete yönelik özel bir çalışma yapılmadığı düşünülmektedir. Behar (2014, s.172), meşk sistemi içerisinde öğrencinin repertuar öğrenimini gerçekleştirirken, yalnızca icra edilen eserin teknik zorluklarına yönelik çalışmaların yapıldığını, ayrıca teknik bir çalışmanın yapılmadığını ifade etmektedir.

Çalgı eğitiminde böyle bir öğretim sürecinin getireceği önemli eksiklikler;

- Çalgı eğitiminin bir plan, program veya bilimsel bir zemine oturtulmadan yürütülmesi,
- Öğrencinin çalgısında teknik hâkimiyeti kazanacağı metodoloji ve materyal yetersizliği şeklinde sıralanabilir (Sopaoğlu, 2023, s.4).

Bu doğrultuda da araştırmanın konusunu oluşturan TMSK eğitim ve öğretimine yönelik kapsamlı bir öğretim programının hazırlanmadığı ve buna bağlı olarak da pedagojik yaklaşımla hazırlanmış materyal ve metodolojinin henüz istenilen seviyede olmadığı değerlendirilmektedir. TMSK eğitimine yönelik kapsamlı ve metodolojik bir yaklaşımın gerekliliği, öğretim programı tasarımının oluşturulmasına dair önemi de ortaya çıkarmaktadır. Bu doğrultuda lisans düzeyinde mesleki müzik eğitimi veren yüksek

öğretim kurumlarında TMSK eğitim ve öğretimine yönelik bir öğretim programına ihtiyaç olup olmadığını belirlemek amacıyla bir ihtiyaç analizi çalışması yapılması gerektiği anlaşılmaktadır.

Araştırmanın temel problem cümlesi; lisans düzeyindeki mesleki müzik eğitimi veren yüksek öğretim kurumlarında görev yapan TMSK eğitimcilerinin, “Başlangıç düzeyi Türk müziği sol klarnet eğitimine yönelik oluşturulacak bir öğretim programına dair ihtiyaç analizi kapsamındaki görüşleri nasıldır?” şeklinde belirginleşmiştir.

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada lisans düzeyinde mesleki müzik eğitimi veren yüksek öğretim kurumlarında görev yapan alan uzmanlarının görüşleri doğrultusunda oluşturulacak olan başlangıç düzeyi TMSK öğretim programı tasarısına yönelik ihtiyaçların belirlenmesi amaçlanmaktadır.

1.2. Araştırmanın Önemi

Bu çalışmanın lisans düzeyinde mesleki müzik eğitimi veren yüksek öğretim kurumlarında görev yapan alan uzmanlarının görüşlerinden elde edilen bulgular kapsamında, TMSK eğitiminin içeriğinin ve özelliklerinin detaylandırılabilmesi yoluyla TMSK eğitimcisine metodolojik ve sistematik bir kaynak oluşturularak TMSK eğitiminin niteliğinin artmasına yardımcı olunabilmesi açısından önem taşıdığı düşünülmektedir. Öte yandan bu alanda daha önce bir çalışma yapılmamış olması da araştırmanın önemini arttırmaktadır.

2. YÖNTEM

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden birisi olan tarama modeli bir yaklaşım benimsenmiştir. Araştırmada, mesleki müzik eğitimi veren yüksek öğretim kurumlarında yürütülen sol klarnet eğitim ve öğretiminde uygulanan öğretim programı durumunun ortaya konulması amaçlandığından var olan durumu tespit etmek için tarama modeli kullanılmıştır. “...Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu, var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır.” Başka bir ifadeyle “...Tarama modelleri, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir” (Karasar, 2014, s.77-79).

Araştırma doğrultusunda verilerin toplanabilmesi amacıyla ilgili uzmanlara yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmış ve elde edilen veriler içerik analizi tekniğiyle çözümlenmiştir. İçerik analizi elde edilen verilerin daha yakından incelenmesini ve bu verileri açıklayan kavram ve temalara ulaşılmasını gerektirir (Yıldırım & Şimşek, 2008, s.89).

2.1. Araştırmanın Etik İzinleri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu Başkanlığı

Etik değerlendirme kararının tarihi: 10/09/2021

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası: 2021/456

2.2. Veri Toplama Aracı

Araştırmanın temelini oluşturabilmek ve önceden belirlenen amaçlara ulaşabilmek için verilerin bir bölümüne kaynak taraması yapılarak ulaşılmıştır. Ayrıca mesleki müzik eğitimi veren yüksek öğretim kurumlarında Türk müziği sol klarnet eğitiminin nasıl yürütüldüğünün tespit edilebilmesi ve öğretim programı tasarısının hazırlanabilmesi amacıyla ihtiyaç analizine yönelik yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu 3 Çalgı Eğitimi, Ölçme Değerlendirme ve bir Türk Dili ve Edebiyatı uzmanına gönderilmiştir. Uzmanlardan gelen cevaplar doğrultusunda nihai soru formuna ulaşılmıştır.

2.3. Verilerin Analizi

Mesleki müzik eğitimi veren yükseköğretim kurumlarında görev yapan öğretim elemanları ile yapılan görüşmelerde ulaşılan veriler içerik analizi yoluyla çözümlenmiş ve kategorize edilmiştir.

2.4. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu mesleki müzik eğitimi veren yüksek öğretim kurumlarında TMSK eğitimi alanında görev yapmış veya yapmakta olan dört akademisyenden oluşan uzman grubu oluşturmaktadır. Uzman grubunu oluşturan akademisyenlere ilişkin bilgiler Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1

Çalışma Grubuna Dair Bilgiler

Unvan	Uzman Kodu	Çalıştığı Kurum	Mesleki Deneyim
Doç. Dr.	U1	Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi/ Türk Müziği Devlet Konservatuarı	15-20 yıl
Dr. Öğr. Üye.	U2	Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi/ Eğitim Fakültesi	10-15 yıl
Öğr. Gör.	U3	Sakarya Üniversitesi/ Devlet Konservatuarı	20-25 yıl
Öğr. Gör.	U4	Ege Üniversitesi/ Devlet Türk Musikisi Konservatuarı	20-25 yıl

3. BULGULAR

3.1. Akademisyenlerin Öğretim Programı Kullanma Durumuna Yönelik Görüşleri

Tablo 2

Akademisyenlerin Öğretim Programı Kullanma Durumu Yönelik Görüşleri

Değişken	f
Kişisel öğretim programı	4
Hayır. Yalnızca tanımsal çerçevede hazırlanmış öğretim programı var	4

Tablo 2’de akademisyenlere yöneltilen “Başlangıç düzeyi sol klarnet eğitimi sürecinde kullandığınız bir öğretim programı var mı? Kullandığınız öğretim programında ünitelerin içeriklerine (ünite analizi, hedefler, öğretim yöntem ve teknikleri, araç gereçler, ölçme değerlendirme) yer verilmekte midir?” sorularına verilen cevapların dağılımı görülmektedir. Akademisyenlerin tamamının bu sorulara benzer cevaplar verdikleri anlaşılmaktadır.

Cevaplara göre; başlangıç düzeyi sol klarnet eğitiminde, öğrencilerin akademisyenler tarafından kişisel öğretim programları doğrultusunda yönlendirildikleri; akademisyenlerin derslerini güncel bilgi ve birikimlerine dayalı olarak yürüttükleri ve öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate alarak öğretim programlarını oluşturdukları ortaya çıkmaktadır. Bu programların, yalnızca temel konu başlıklarını içerdiği ve öğrencilerin ihtiyaçlarına yönelik olarak yüksek oranda esneklik barındırdığı da aşağıda sunulan çarpıcı cevaplardan elde edilebilecek bir veri olarak değerlendirilmiştir.

Akademisyenlerin bu soruya verdikleri cevapların çarpıcı kısımları aşağıdaki gibidir:

A: “Sene başında kendi hazırladığım bir plan var. Öğrencilerin çalışacağı etütler ve eserleri sınıf bazında belirliyorum. Fakat sorunuzun içinde yer alan ünite analizi, hedefler vs. gibi içeriklere yer vermiyorum. Taslak bir plan hazırlıyorum. Bu plan doğrultusunda derslerimi (tam anlamıyla olmasa da) meşk sistemi ile yapmaya gayret ediyorum. Yıl içinde ders işleyiş sürecim böyle devam ediyor. Tabii derslerimi böyle yapmam yıl içindeki planımı da belirlemem konusunda etkili oluyor.”

B: “Uzun yıllardır kullandığım bir plan var onu kullanıyorum. Sınıf seviyelerine göre belirlediğim makamlar veya egzersizler var. Öğrencilerin seviyelerine göre, planımda belirlediğim makamlara göre eserlerde değişiklikler yapıyorum. Bazen öğrenci seviyesi daha iyi olursa eserlerin zorlukları değişiyor. Hazırladığım bu plana öğretim programı denmez. Bir plan demek daha doğru olacaktır.”

C: “Bir öğretim programı kullanmıyorum. Daha çok dönemin başında öğrencilerin seviyelerini bildiğim için çalışabilecekleri eserleri belirliyorum. Yeni başlayan öğrencilerde seviyelerini tespit ettikten sonra belirlediğin makamlara yönelik eserleri çalıştırıyorum.”

D: “Herhangi bir öğretim programı kullanmıyorum. Her öğrencinin seviyesi birbirinden farklı olduğu için öğrenci bazında bir plan hazırlıyorum. Öğrencilere o yıl içinde öğreteceğim makamlara yönelik eserler belirleyip çalıştırıyorum. Ders işleyim sürecinde meşk sistemine yakın yöntemle de derslerimi yürütüyorum.”

3.2. Akademisyenlerin Kullandıkları Öğretim Programı İçeriğine Yönelik Görüşleri

Tablo 3

Akademisyenlerin Kullandıkları Öğretim Programlarının İçeriğine Yönelik Görüşleri

Değişken	f
Duruş ve tutuş (postür)	4
Diyafram nefesi ve nefes kullanımı	4
Do majör ve La minör etüt çalışması	4
Bir değiştirici işaret alan majör minör etüt çalışması	4
İki ve üstü değiştirici işaret alan etüt çalışması	1
Çargâh Makamı eser çalışması	3
Buselik Makamı eser çalışması	4
Kürdi Makamı eser çalışması	4
Rast Makamı eser çalışması	4
Hüseyini- Uşşak Makamı eser çalışması	1

Tablo 3’te akademisyenlere yöneltilen “Başlangıç düzeyi sol klarnet eğitiminde kullanmış olduğunuz öğretim programı içeriği (konuları) nasıldır?” sorusuna verilen cevapların dağılımı görülmektedir. Akademisyenlerin hepsinin öğretim programlarında; duruş ve tutuş, do majör ve la minör etüt çalışması, bir değiştirici işaret alan majör minör etüt çalışması, Buselik makamı eser çalışması, Kürdi makamı eser çalışması, Rast makamı eser çalışması konularına mutlaka yer verdikleri anlaşılmaktadır. Ayrıca üç akademisyenin de öğretim programında “Çargâh makamı eser çalışmasına yer verilmesi konusunda ortak bir bakış açısına sahip oldukları görülmektedir. Bu konuların dışında elde edilen görüşlerde birer akademisyen “iki ve daha fazla değiştirici işaret alan etüt çalışmalarına” ve “Hüseyini ve Uşşak makamlarındaki eser çalışmalarına” yer verdiklerine dair görüş bildirmişlerdir.

Bu soruya verilen cevaplara göre; eğitimcilerin kullandıkları öğretim programlarının içerikleri büyük ölçüde benzerlik göstermektedir. Bununla birlikte bazı eğitimcilerin, programlarında Hüseyini ve Uşşak makamlarına da yer vermesi veya birden daha fazla değiştirici işaret içeren tonal uygulamalara yer vermelerinin, yürüttükleri programdaki haftalık ders saatleri ve öğrencilerdeki bireysel farklılıklarla ilgili olarak değişkenlik gösterebildiği anlaşılmaktadır.

Akademisyenlerin bu soruya verdikleri cevapların çarpıcı kısımları aşağıdaki gibidir:

A: “Başlangıç düzeyinde ilk olarak duruş ve tutuşa dikkat ediyorum. Öğrenciye duruşu ve tutuşu örnekliyorum, daha sonra bekin ağız içindeki duruşu ve pozisyonunu gösteriyorum. Diyafram nefesi ve nefes kullanımının önemini anlatıp, nasıl diyafram nefesini kullanacağını ve klarnete üfleme yöntemini örnekliyorum ve öğrenciden de yapmasını istiyorum. Bu temel çalışmalardan sonra öncelikli olarak Do majör ve La minör etütleri çalıştırıyorum. Bu etütleri bazen ben yazıyorum bazen de si bemol klarnet için yazılmış metotlardan faydalanarak öğrenciyi ödevlendiriyorum. Fakat bu çalışmalarını çok uzun süre devam ettiremiyorum. Daha sonra bir değiştirici işaret alan sol majör-mi minör ve fa majör-re minör etütlerine yönlendiriyorum. Bütün tonal çalışmalarda gamlara ve arpej çalışmalarına yer veriyorum. Makamsal çalışmalarda ilk olarak Çargâh makamı eserlerini çalıştırıyorum. Daha sonra Buselik makamı, Kürdi makamı ve Rast makamına ait eserleri çalıştırıyorum. Bu süreç yaklaşık iki dönemi kapsıyor.”

B: “Klarnete yeni başlayan öğrencilerime ilk olarak duruş ve tutuşu gösteriyorum. Başlangıçta öğrenmiş olduğu duruş ve tutuşun ilerleyen yıllarda da alışkanlık haline geleceğini, buna bağlı olarak duruş ve tutuşun önemini anlatıyorum. Doğru duruş ve tutuş üzerine kısa çalışmalar yapıyorum. Duruş ve tutuş çalışmasından sonra doğru nefes kullanımının diyafram kasına bağlı olduğunu ifade ederek diyafram kasının nasıl kullanılacağına ve nasıl geliştirileceğine dair nefes çalışmaları gösteriyorum. Bu çalışmalar bir ders saati gibi bir zamanımızı alıyor. Klarnet çalmaya yönelik ilk derslerimizde Do majör gam çalışması ve bazı basit etüt çalışmaları yapıyoruz. Do majörün ilgili minörü olan La minör üzerinde de gam çalışması yapıyoruz. Daha sonra Fa majör, Sol majör ve Re minör, Mi minör çalışmalar üzerine yoğunlaşıyoruz. Yaptığımız bu tonal çalışmaların önemli olduğunu düşünüyorum. İlk etapta gerçekleştirilen bu tonal çalışmaların, enstrüman hakimiyetine etkisinin olduğunu düşünüyorum. Bu çalışmalardan sonra makamsal çalışmalara başlıyorum. İlk makamsal çalışmayı Çargâh makamında yapıyorum. Devamında ise Buselik ve Kürdi makamlarını çalıştırıyor ve son olarak Rast makamı ile sonlandırıyorum. Bahsi geçen tonal çalışmalar ve makamsal çalışmalar bir yılımızı alıyor.”

C: “İlk çalışmalarımı duruş ve tutuş üzerine yapıyorum. Daha sonra diyafram kasını, doğru nefes almayı ve klarnete üfleme yöntemini, ağız ve dudağın beke olan pozisyonunu ve baskısını gösteriyorum. Bu çalışmaların akabinde tonal çalışmalara başlıyorum. Ben tonal çalışmalara ağırlık veriyorum Do majör-la minör, Sol majör-Mi minör, Fa majör-Re minör, Re majör-Si minör, Si bemol majör-Sol minör çalışmalarını yapıyorum. Öğrencinin algılama kapasitesi ve çalışma disiplini istediğim gibiyse bazen üç değiştirici işaret alan majör ve minör çalışmalara da yer verdiğim oluyor. Tonal çalışmalardan sonra Çargâh makamını işlemiyoruz çünkü yürüttüğüm tonal çalışmalara benzerlik gösterdiği için ilk olarak buselik makamı ile başlıyorum daha sonra kürdi ve rast makamlarını çalıştırıyorum.”

D: “Kendi oluşturduğum planda tabii ki ilk olarak klarneti tutuş duruş, bekin ağızdaki konumu (yani alt dudak, üst dudak ve dişlerin konumu) gibi çalışmalar oluyor. Bu çalışmalardan sonra majör-minör gamlar ve arpejler üzerine basit düzeyde çalışmalar yaptırıyorum. Tonal çalışmalarda do majör, la minör, fa majör, re minör, sol majör ve mi minör çalışmalar yaptırıyorum. Öğrencilerin durumuna göre bazen bu çalışmalar birkaç hafta gibi bir zaman alırken bazen de bir ayı aşkın bir zaman alabiliyor. Tabii burada

öğrencinin kapasitesi önemli oluyor. Tonal çalışmalardan sonra Türk müziğine başlıyoruz. Birinci sınıfta Çargah, Buselik, Kürdi, Rast ve son olarak Uşşak ve Hüseyini makamlarını çalıştırıyorum. Biraz önce de değindiğim gibi öğrencilerin algılama kapasitesine göre çalışılan makamlarda eksikler veya artışlar olabiliyor.”

3.3. Akademisyenlerin Öğretim Programı İhtiyacına Yönelik Görüşleri

Tablo 4

Akademisyenlerin Öğretim Programı İhtiyacına Yönelik Görüşleri

Değişken	f
Evet ihtiyaç var	3
Bilimsel bir dayanağı varsa tercih ederim	2
Genel bir öğretim programına ihtiyaç yok öğrencilerin bireysel gelişimleri birbirinden farklıdır	1
Resmi bir kurum veya güvenilen bir kaynaktan paylaşılması durumunda tercih ederim	1

Tablo 4’te akademisyenlere yöneltilen “Öğretim program tasarısına ihtiyaç var mıdır? Akademik bir temel üzerine kurulu öğretim programını kullanmayı bir seçenek olarak düşünür müsünüz?” sorularına verilen cevapların dağılımı görülmektedir. Akademisyenlerin büyük çoğunluğu “öğretim programına ihtiyaç olduğu” konusunda fikir belirtmişlerdir. Bunun dışında iki akademisyen “bilimsel bir dayanağı varsa tercih ederim” görüşünü dile getirmiş, birer akademisyenin ise “genel bir öğretim programına ihtiyaç olmadığı, öğrencilerin bireysel gelişimlerinin birbirinden farklı olduğu, resmî bir kurum veya güvenilen bir kaynaktan paylaşılması durumunda tercih edilebileceği” şeklinde görüşlerini ifade ettikleri görülmektedir.

Bu soruya verilen cevaplara göre; eğitimcilerin büyük çoğunluğu, bir öğretim programının gerekliliğine inanmakla birlikte, bu programın resmî bir kurum tarafından paylaşılması veya bilimsel bir çerçevede oluşturulduğuna ikna olmaları durumunda tercih edeceklerini dile getirmişlerdir. Bu görüşe sahip olmayan bir eğitimci ise öğrencilerin bireysel farklılıklarının önemli olduğunu vurgulamakta ve her öğrencinin bireysel gelişiminin farklı olabileceğini belirtmekte bu nedenle de hazırlanacak bir öğretim programının tüm öğrencilere aynı şekilde uygulanmasının mümkün olamayabileceğini ifade etmektedir. Akademisyen görüşlerine göre öğretim programı bir zorunluluk olarak düşünülmeyle birlikte öğrencilerin bireysel farklılıkları doğrultusunda belirli esnekliklere sahip olması gerektiği anlaşılmaktadır.

Akademisyenlerin bu soruya verdikleri cevapların dikkat çekici kısımları aşağıda sunulmuştur.

A: “Evet ihtiyacın olduğunu düşünüyorum. Ancak hazırlanmış olan program YÖK tarafından veya herhangi bir resmî kurumdaki yani güvenilir bir kaynaktan hazırlanıp paylaşırsa neden olmasın. Eğitimciler için örnek bir programın olması yol gösterici nitelikte olacaktır.”

B: “Mutlaka bir program ihtiyacı var. Eğitimin hangi alanı olursa olsun hazırlanacak olan bir program yıl içinde eğitime yol gösterici olacaktır. Tabii ki bu programın bilimsel bir dayanağı olursa, program geliştirme uzmanı ve bir klarnet eğitimcisi ile hazırlanmış program bizler için yardımcı bir materyal olacaktır.”

C: “Elbette bir program hazırlanırsa bu benim gibi klarnet eğitimcilerinin işine yarayacaktır. En azından bizlere yol gösterici ve örnek bir program olacak gerekirse eğitimci de bu programı örnek alarak yeni program oluşturabilir. Fakat hazırlanacak klarnet programı, belirli bir metodolojiye dayandırılarak, program geliştirme alanında uzman kişiler tarafından hazırlanırsa kullanışlı olacağını düşünüyorum.”

D: “Ben öğretim programına çok ihtiyaç olduğunu düşünmüyorum. Çünkü her öğrencinin algılama ve öğrenme kapasitesi birbirinden farklı ilerlemektedir. Bu sebeple öğretim programına ihtiyaç olduğunu düşünmüyorum.”

3.4. Akademisyenlerin Ünite ve Konu Başlıklarına Yönelik Görüşleri

Tablo 5

Akademisyenlerin Öğretim Programı Tasarısının Ünite ve Konu Başlıklarına Yönelik Görüşleri

Değişken	f
Klarnetin tarihçesi	3
Klarneti oluşturan bölümler, klarnetin bakımı ve temizlenmesi	2
Duruş ve tutuş (postür)	4
Nefes ve nefesi doğru kullanabilme	4
Klarnet üzerindeki bütün sesleri tanıma	4
Bağlı ve dilli çalım (Artikülasyon çalışmaları)	4
İki oktav Do majör gam-arpej ve etüt icra edebilme	4
İki oktav La minör gam-arpej ve etüt icra edebilme	4
İki oktav Fa majör gam-arpej ve etüt icra edebilme	4
İki oktav Re minör gam-arpej ve etüt icra edebilme	4
İki oktav Sol majör gam-arpej ve etüt icra edebilme	4
İki oktav Mi minör gam-arpej ve etüt icra edebilme	4
İki oktav Sibemol majör gam-arpej ve etüt icra edebilme	1
İki oktav Sol minör gam-arpej ve etüt icra edebilme	1
İki oktav Re majör gam-arpej ve etüt icra edebilme	1
İki oktav Si minör gam-arpej ve etüt icra edebilme	1
Çargâh Makamını bilme, eser icra edebilme	3
Buselik Makamını bilme, eser icra edebilme	4
Kürdi Makamını bilme, eser icra edebilme	4

Rast Makamını bilme, eser icra edebilme	4
Hüseyini-Uşşak Makamını bilme, eser icra edebilme	1

Tablo 5'te akademisyenlere yöneltilen "Öğretim program tasarısının ünite ve konu başlıkları neleri içermelidir?" sorusuna verilen cevapların dağılımı görülmektedir. Verilen cevaplara göre eğitimcilerin tamamı öğretim programında; "duruş tutuş, nefes ve nefesi doğru kullanabilme, klarneti oluşturan bölümler, bakımı ve temizlenmesi, klarnet üzerindeki sesleri tanıma, artikülasyon çalışmaları, do-fa-sol majör, la-re-mi minör tonlarında gam ve arpej çalışmaları, Buselik-Kürdi-Rast makamlarını tanıma ve eser icra edebilme" gibi konu ve/veya ünite başlıklarının yer almasıyla ilgili ortak bir bakış açısına sahiptirler. Bunun dışında elde edilen diğer görüşlerde ise üç akademisyen; "klarnetin tarihçesi" ve "çargâh makamını tanıma ve eser icra edebilme" görüşünü bildirmiş, iki akademisyen, "klarneti oluşturan bölümler, klarnetin bakımı ve temizlenmesi" görüşünü bildirmiş; birer akademisyen de "iki oktav si bemol majör gam-arpej ve etüt icra edebilme, iki oktav sol minör gam-arpej ve etüt icra edebilme, iki oktav re majör gam-arpej ve etüt icra edebilme, iki oktav si minör gam-arpej ve etüt icra edebilme, Hüseyini-Uşşak makamını bilme, eser icra edebilme" şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir.

Verilen bu cevaplara göre; eğitimcilerin genel olarak temel teorik bilgiler ve temel teknik beceriler konularında ortak bir bakış açısına sahip oldukları değerlendirilebilir. Ayrıca eğitimcilerin tamamı, eğitim uygulamalarında tonal müzik çalışmalarına yer verilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Tonal uygulamalarla başlamalarının, öğrencilerin enstrümanlarını tanımaları ve hakimiyet kazanmaları açısından önemli bir rol oynadığı değerlendirilmiştir. Diğer taraftan eğitimciler teknik anlamda perde baskısı açısından nispeten daha kolay olduğu düşünülebilecek makamsal çalışmalara da yer verilmesi gerektiğini ifade etmektedirler. Bu makamsal çalışmaların da öğrencilerin makam müziğini tanımaları ve makam müziğine giriş niteliğinde katkıları olmasının yanında esasen sazlarını makam müziğini seslendirebilme özellikleri açısından tanımaları ve keşfetmeleri bakımından destekleyici nitelikte olduğu değerlendirilmektedir.

Bununla birlikte eğitimcilerden birisi, derslerinde iki ve daha fazla değiştirici işaret alan tonal uygulamalara ve teknik olarak daha zor olduğu düşünülebilecek makamsal çalışmalara yer verilmesi gerektiğini belirtmiştir. Bu durumun, eğitimcinin görev yaptığı programın haftalık ders saatlerindeki farklılıkların yanı sıra öğrencilerinin yeterlilikleri, algılama kapasiteleri ve/veya hazırbulunuşluk düzeyleriyle ilgili olabileceği değerlendirilmiştir.

Akademisyenlerin bu soruya verdikleri cevapların dikkat çekici kısımları aşağıda sunulmuştur.

A: "Hazırlanacak bir öğretim programında ilk konunun veya ünitenin; dünyada ve Türkiye'de klarnetin tarihsel sürecini anlatan bir içerikte olması gerektiğini düşünüyorum. Diğer bir konu veya ünite; klarneti oluşturan bölümler, klarnetin bakımı ve temizlenmesi ile ilgili olabilir. Öğrencilerin bu temel bilgiye de ihtiyacı olduğunu düşünüyorum. Devamındaki konu başlıklarını ise duruş ve tutuş, nefes ve nefesi doğru kullanabilme, klarnet üzerindeki bütün sesleri tanıma, artikülasyon çalışmaları (yani bağlı ve dilli çalma), iki oktav do majör, fa majör, sol majör gam ve etütleri çalabilme şeklinde sıralayabilirim. Ayrıca Çargâh

makamını teorik olarak ifade edebilme ve eser icra edebilme, Buselik makamını ifade edebilme ve eser icra edebilme, Kürdi makamını tarif edebilme ve eser icra edebilme, Rast makamını tarif edebilme ve eser icra edebilme gibi ünite veya konular da olabilir.”

B: “Klarnet öğretim programında; klarnetin tarihçesine yer verilmeli daha sonra klarnetin mekanik olarak bölümleri tanıtılmalı, bu bölümleri ayırmayı ve temizlemeyi içeren bir ünite olmalıdır. Bu bölümlerden sonra duruş-tutuş, nefes ve nefesi kullanabilme, klarnet üzerindeki bütün sesleri tanıma, artikülasyon (bağlı ve dilli çalma) gibi temel konular ilk üniteler olmalıdır. Bu konu başlıklarından sonra tonal çalışmalara geçilebilir. Do majör, la minör, sol majör, mi minör, fa majör, re minör gibi gamlar olabilir. Bu tonal çalışmalardan sonra Çargâh, Buselik, Kürdi ve Rast makamlarını tanıtıldığı ve adı geçen makamlarda eserler icra edilen bölümler olmalıdır.”

C: “Başlangıç düzeyi bir programda, duruş ve tutuştan başlanılmalı, doğru nefes kullanmayı öğretilmeli ve klarnet üzerindeki bütün sesler öğretilmelidir. Bu çalışmalardan sonra iki oktav do majör, sol majör, fa majör ve bu majörlerin ilgili minörlerini içeren üniteler olmalıdır. Son olarak da Çargâh makamından başlayıp Buselik, Kürdi ve Rast makamlarını öğreten bir konu sıralaması yapılmalıdır.”

D: “Klarnet için bir öğretim programı hazırlanacaksa ilk olarak klarnetin Dünyada ve Türkiye’deki tarihsel sürecine değinilmeli, bu bölümün ardından duruş ve tutuş pozisyonunu içeren bir bölüm işlenmelidir. Diğer üniteleri şöyle sıralayabilirim; diyafram nefesini kullanabilme çalışmaları, klarnet üzerindeki bütün notaların yerini öğretme çalışmaları, öğrenci seviyesine göre artikülasyon çalışmaları, iki oktav do, sol, fa ve si bemol majör ve ilgili minörlerini içeren tonal çalışmalar, Buselik, Kürdi, Rast, Hüseyini ve Uşşak makamlarında çalışmalar.”

3.5. Akademisyenlerin Karşılaştıkları Zorluklara Yönelik Görüşleri

Tablo 6

Akademisyenlerin Karşılaştıkları Zorluklara Yönelik Görüşleri

Değişken	f
Öğrencilerin kullandıkları saz veya diğer materyallerin istenilen kalitede olmaması	3
Ders saatlerinin yetersizliği	2
Öğrencilerin nota okuyamaması (hazırbulunuşluk)	3
Öğrencilerin çalışma disiplini ve motivasyon eksikliği	3
Sol Klarnet Eğitimine yönelik öğretim materyallerinin eksikliği	4

Tablo 6’da akademisyenlere yöneltilen “Başlangıç düzeyi sol klarnet eğitiminde karşılaştığınız zorluklar nelerdir?” sorusuna verilen cevaplar görülmektedir. Akademisyenlerin tamamının “sol klarnet eğitimine yönelik öğretim materyallerinin eksikliği” konusunda hemfikir oldukları anlaşılmaktadır. Öte yandan üç akademisyen “öğrencilerin kullandıkları enstrüman veya diğer materyallerin istenilen kalitede

olmaması”, “öğrencilerin nota okuyamaması (hazırbulunuşluk seviyesi)” ve “öğrencilerin çalışma disiplini ve motivasyon eksikliği” konularını karşılaştıkları problemler arasında bildirmişlerdir. İki akademisyen ise “ders saatlerinin yetersizliğini bir problem olarak dile getirmiştir.

Verilen cevaplara göre; eğitimcilerin tamamının, Türk müziği sol klarnet eğitimine yönelik metot, alıştırma veya etüt kitaplarının eksikliğini ve öğrencilerin kullandıkları enstrüman ve yardımcı materyallerin istenilen kalitede olmamasını önemli bir problem olarak gördükleri anlaşılmaktadır. Ayrıca kullanılan enstrüman veya materyallerin çoğunlukla ihtiyacı karşılamadığı ve öğrencilerin istenilen düzeyde nota bilgisine sahip olmadıkları da ifade edilmiştir. Bu bilgiler doğrultusunda, öğrencilerin bir önceki eğitim kurumunda temel düzeyde müzik eğitimi aldıkları, öz disiplin eksikliği yaşadıkları ve tüm bunlara bağlı olarak motivasyonlarının olumsuz yönde etkilendikleri ve ayrıca da Türk müziği klarnet eğitiminde kullanılacak eğitim-öğretim materyallerinin henüz istenilen nicelikte ve nitelikte olmadığı şeklinde bir değerlendirme yapılabilir.

Akademisyenlerin bu soruyla ilgili cevaplarının çarpıcı kısımları aşağıda sunulmuştur.

A: “Karşılaştığım en temel sorunlardan biri öğrencilerin kullandıkları enstrümanların ve diğer yardımcı parçaların istenilen kalitede olmamasıdır. Yine karşılaştım en büyük sorunlardan bir diğeri başlangıç düzeyi için materyal eksikliğidir. Bu sorunlara ek olarak; öğrencilerin nota okuyamamasını ve çalışma disiplinlerinin olmamasını, buna bağlı olarak motivasyon eksikliğini veya herhangi bir hedefinin olmamasını karşılaştığım diğer sorunlar şeklinde sıralayabilirim.”

B: “Karşılaşılan en önemli sorun materyal eksikliği ve öğrencilerin kullanmış oldukları malzemelerdir. Bu sorunlara ek olarak; ders saatinin az olması, öğrencilerin not okumalarının zayıf olması, son olarak da öğrencilerin çalışma yöntemlerini bilmemesi veya çalışmak istememesi sıralanabilir.”

C: “Ben en çok öğrencilerin kullandıkları malzemelerle ilgili sorunlarla karşılaşıyorum. Öğrenciler daha çok Çin malı ucuz klarnet, ucuz bek ve kamış kullanıyorlar, bu durum derslerimi olumsuz etkiliyor. Karşılaştığım bir diğer sorun da okulumuzda okuyan öğrencilerin birçoğunda nota bilgisinin yetersiz olması ve nota okuyamaması. Bu sorunla bağlantılı olarak öğrencilerin verilen ödevleri veya çalışmalarını yapmamaları, bir çalışma disiplinlerinin olmaması ortaya çıkmaktadır. Yani öğrencilerin yeterli bir alt yapıya sahip olmaması, öğrencilerde çalışma azmini etkilemektedir. Karşılaştığım sorunlara son olarak yazılı öğretim materyallerinin eksikliğini ekleyebilirim.

D: “Yazılı bir materyal eksikliği karşılaştığım en temel sorun. Bu soruna ek olarak ders saatimin yetersizliğini belirtebilirim.”

3.6. Akademisyenlerin Hazırlanacak Öğretim Programının Öğrenci Başarısı Üzerine Etkisine Yönelik Görüşleri

Tablo 7

Akademisyenlerin Hazırlanacak Öğretim Programının Öğrenci Başarısına Etkisine Yönelik Görüşleri

Değişken	f
Evet	3
Akademisyen tarafından, öğrencinin bireysel gelişimi göz önünde bulundurularak hazırlanacak öğretim programı etkili olur	1

Tablo 7’de akademisyenlere yöneltilen “Başlangıç düzeyi sol klarnet eğitiminde hazırlanacak olan öğretim programı tasarısı öğrenci başarısını etkiler mi?” sorusuna verilen cevapların dağılımı görülmektedir. Üç akademisyenin “öğretim programı tasarısının öğrenci başarısını etkileyeceği” ile ilgili ortak bir bakış açısına sahip olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca bir akademisyen, “öğrencinin bireysel gelişimi göz önünde bulundurularak hazırlanacak öğretim programı etkili olur” şeklinde görüşlerini ifade etmiştir.

Tablo 7’ye göre eğitimcilerin büyük çoğunluğu, hazırlanacak bir öğretim programının öğrencilerin akademik başarısını olumlu yönde etkileyeceğine inanmaktadır. Planlı ve hedef odaklı yürütülen derslerin hem öğrenciler hem de öğretmenler için olumlu sonuçlar doğuracağına dair genel bir görüşün hâkim olduğu değerlendirilebilir. Ancak bu genel görüşe karşın, bireysel farklılıkların önemini vurgulayan bir eğitimci bulunmaktadır. Bu bağlamda, öğrencilerin haftalık, aylık ve dönemlik gelişim ve ilerlemelerine göre öğretmenin izleyeceği yöntemin belirleyici olacağı anlaşılmaktadır. Bu yaklaşımın önceki sorulara verilen benzer cevaplara paralel olarak öğrencilerin farklı öğrenme ihtiyaçlarına ve hızlarına uyum sağlamak için programdaki esneklik ihtiyacı ve her bir öğrencinin potansiyelini en üst düzeyde ortaya çıkartabilme amacıyla ilişkili olduğu değerlendirilebilir.

Akademisyenlerin bu soruya verdikleri cevapların dikkat çekici kısımları aşağıda sunulmuştur.

A: “İçeriği ne olursa olsun öğrenilen veya öğretilen hangi ders olursa olsun mutlaka bir plan çerçevesinde yürütülmeli diye düşünüyorum. Planlanmış bir ders başarıya ve amaçlarına ulaşacaktır. Yani öğrenci başarısını olumlu bir şekilde etkileyecektir.”

B: “Tabii ki planlı bir şekilde yürütülen ders veya derslerin öğrenci başarısına katkısı olacaktır. Hem öğrenci ne öğreneceğini bilecek hem de öğreten ne öğreteceğini bileceği için dersler daha çok başarıya ulaşacaktır.”

C: “Planlı ve programlı yürütülen derslerin veya çalışmaların, öğrenci üzerinde olumlu katkıları olacaktır. Bir düzen ve tertip içinde yürütülen dersler öğrencileri de hedefe odaklar diye düşünüyorum.”

D: “Öğrenciyi merkeze alan ve her öğrenci için ayrı ayrı hazırlanacak bir program mutlaka öğrenciye mutlaka katkı sağlayacaktır. Eğitimcinin keyfine bırakılan ve plansız bir şekilde yürütülen dersler öğrenciyi de bir süre sonra keyfi davranışlara yöneltecektir.”

3.7. Akademisyenlerin Hazırlanacak Öğretim Programındaki Hedef Davranışlara Yönelik Görüşleri

Tablo 8

Akademisyenlerin Hazırlanacak Öğretim Programındaki Hedef Davranışlara Yönelik Görüşleri

Değişken	f
Klarnetin tarihçesini açıklar	3
Klarneti oluşturan bölümleri tanır, klarnetin temizlenmesini yapar	2
Klarneti söküp takabilir	4
Duruş (postür), tutuş, gösterir	4
Bekin dudak üzerinde konumu gösterir	4
Klarnet kamışının ses üretiminde önemini fark eder	4
Diyafram nefesini doğru kullanabilir	4
Klarnet üzerindeki bütün seslerin çalar	4
İki oktav Do majör gam ve arpej çalar	4
İki oktav La minör gam ve arpej çalar	4
İki oktav Fa majör gam ve arpej çalar	4
İki oktav Re minör gam ve arpej çalar	4
İki oktav Sol majör gam ve arpej çalar	4
İki oktav Mi minör gam ve arpej çalar	4
İki oktav Si bemol majör gam ve arpej çalar	1
İki oktav Sol minör gam ve arpej çalar	1
İki oktav Re majör gam ve arpej çalar	1
İki oktav Si minör gam ve arpej çalar	1
Çargâh Makamını tanır, eser icra eder	3
Buselik Makamını tanır, eser icra eder	4
Kürdi Makamını tanır, eser icra eder	4
Rast Makamını tanır, eser icra eder	4
Hüseyni-Uşşak Makamını tanır, eser icra eder	1

Tablo 8’de akademisyenlere yöneltilen “Öğretim program tasarısında hedef davranışlar neler olmalıdır?” sorusuna verilen cevapların dağılımı görülmektedir. Akademisyenlerin tamamının “klarneti söküp takabilir”, “duruş (postür), tutuş, gösterir”, “bekin dudak üzerinde konumunu gösterir”, “klarnet kamışının

ses üretiminde önemini fark eder”, “diyafram nefesini doğru kullanabilir”, “klarnet üzerindeki bütün sesleri çalar”, “iki oktav do majör gam ve arpej çalar”, “iki oktav la minör gam ve arpej çalar”, “iki oktav fa majör gam ve arpej çalar”, “iki oktav re minör gam ve arpej çalar”, “iki oktav sol majör gam ve arpej çalar”, “iki oktav mi minör gam ve arpej çalar”, “buselik makamını tanır, eser icra eder”, “kürdi makamını tanır, eser icra eder” ve “rast makamını tanır, eser icra eder” gibi konularda ortak bir bakış açısına sahip oldukları anlaşılmaktadır. Bunun dışında elde edilen diğer görüşlerde üç akademisyenin “klarnetin tarihçesini açıklar” ve “çargâh makamını tanır, eser icra eder” şeklinde hedef davranış belirttiği; iki akademisyenin “klarneti oluşturan bölümleri tanır” ve “klarnetin temizliğini yapar” şeklinde görüşünü bildirdiği; birer akademisyenin de “iki oktav si bemol majör gam-arpej çalar”, “iki oktav sol minör gam-arpej çalar”, “iki oktav si minör gam-arpej çalar”, “Hüseyni-Uşşak makamını tanır, eser icra eder” şeklinde görüşlerini ifade ettikleri görülmektedir.

Tablo 8'e göre eğitimciler; klarnetin kökeni, tarihsel süreci, temel teorik bilgiler, temel teknik beceriler ve tonal müzik çalışmaları gibi konulara ek olarak önceki sorulara verilen cevaplara benzer şekilde teknik anlamda nispeten daha kolay ve tampere ses sistemine yakın olduğu düşünülen makamsal çalışmaları da içine alan bir öğretim programı tasarımının oluşturulması yönünde ortak bir görüşe sahiptirler. “Tampere sistem, bir sekizlinin on iki eşit aralığa bölünmüş, tanımlanmış tüm seslerine modülasyon uygulanabilir bir ses düzenidir” (Akten, 2018, s.2). Eğitimcilerin hazırlanacak olan öğretim programı tasarımında tonal uygulamaların yanında tampere ses sistemine nispeten yakın olduğu düşünülen makamsal çalışmaların yer almasını, öğrencilerin sazlarını makam müziğini seslendirebilme özellikleri açısından tanımları ve keşfetmeleri açısından destekleyici nitelikte buldukları değerlendirilmektedir.

Ancak, görüşlerine başvurulun akademisyenlerden birisinin hedef davranış açısından daha yüksek zorluk seviyelerine yönelik beklentisinin bulunduğu anlaşılmaktadır. Farklı görüş bildiren bu akademisyen, tonal ve makamsal çalışmalarda daha zor seviyelerin hedeflenmesi yönünde görüşlerini bildirmiştir. Bu farklı görüşün, eğitimcinin çalıştığı kurumun öğrenci seviyesi, öğrenci sayısı ve öğrencilere ayırabileceği haftalık ders saati süresi gibi faktörlere dayalı olduğu düşünülmektedir. Böylece önceki cevaplardan çıkarılan analize benzer şekilde; öğretim programının, öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarına ve kurumsal koşullara göre çeşitli esneklikler taşıyacak şekilde tasarlanması gerektiği değerlendirilebilir.

Akademisyenlerin bu soruya verdikleri cevapların çarpıcı kısımları aşağıda sunulmuştur.

A: “Başlangıç düzeyi hedefleri şöyle belirleyebilirim; öğrenci klarnetin tarihini ve Türkiye'deki sürecini bilmelidir. Klarneti oluşturan bölümleri tanımalı ve bu bölümleri söküp takabilmeli, gerektiğinde küçük arızaları, bakımını ve temizliğini mutlaka yapmalıdır. Bir de sazı ağaç bir saz ise temizlemenin önemini mutlaka bilmelidir. Klarneti tutuşu, duruşu (postür), kendinden emin bir şekilde olmalı, yine bu duruş ve tutuşa bekin ağızdaki pozisyonu, beke uygun kamış seçimi, beke kamışı takabilme, yani kamışın önemi ve bu bölüme son olarak diyafram kası, diyafram nefesi ve diyafram nefesini kullanabilmeyi de ekleyebiliriz. Bu temel davranışlardan sonra, klarnet üzerindeki bütün seslerin yerini bilmelidir. Bu

davranışın kazanılmasından sonra iki oktav do majör, fa majör, sol majör ve bu majör tonların ilgili minörlerini öğrenci ezber bilmeli, gamları ve arpejlerini çalabilmelidir. Bu tonal çalışmadan sonra Çargâh, Buselik, Kürdi ve Rast makamlarının nazari bilgilerini tereddüt etmeden bilmeli ve bu makamlarda eser icra edebilmelidir.”

B: “Başlangıç aşamasındaki öğrenciler için bazı önemli davranışlar olmalı bunlar; klarnetin tarihsel süreci, klarneti oluşturan bölümler, klarneti söküp takma, klarnet bakımı, duruş, tutuş, bekin dudak üzerinde konumu, klarnet kamışından ses üretimi, diyafram nefesini doğru kullanabilme, klarnet üzerindeki sesleri bilme ve çalabilme, iki oktav do majör-la minör gam ve arpej, iki oktav fa majör-re minör gam ve arpej, iki oktav sol majör-mi minör gam ve arpejleri çalabilme şeklinde sıralanabilir. Bu çalışmalardan sonra öğrenciler ikinci dönem; Çargâh, Buselik, Kürdi ve Rast makamlarının nazari kısımlarını bilmeli eser icra edebilmelidir. Başlangıç döneminde düzenli çalışan öğrencilerin bu çalışmaları rahatlıkla yetiştirebildiğini ve yapabildiğini gözlemledim.”

C: “Aslında daha önce yönelttiğiniz sorulardan, ünitelerin ve konu başlıklarının oluşturulması... sorusuna verdiğim cevaba yakın bir cevap vereceğim. Öğrencilerden; klarnetin dünyada ve ülkemizdeki gelişim aşamalarını bilmelerini, klarneti söküp takabilmelerini, duruş-tutuş-bekin pozisyonu ve diyafram nefesini öğrenmiş olmalarını ve uygulayabilmelerini beklerim. Bunlara ek olarak öğrenci, kamışın bek üzerine yerleştirilmesi, kamış seçimi gibi temel bilgileri de bilmelidir. Artık bu kazanımlardan sonra klarnet icrasıyla ilgili bazı kazanımlara yönelik çalışmalar yapıyoruz. Bunlar da klarnet üzerindeki bütün sesleri tanıma ve çalabilme, değiştirici işaret almaya majör minör tonlarda iki oktav gam ve arpej çalışması yapabilme, sonrasında bir diyez ve bir bemol alan majör ve minör tonlarda iki oktav gam ve arpej çalışması yapabilme gibi hedefler oluyor. Bu tonal çalışmalardan sonra, ilk olarak Çargâh makamını işliyorum ve eser çalmasını bekliyorum. Daha sonra Buselik, Kürdi ve son olarak Rast makamından eserler çalmasını bekliyorum. Tabii bu makamların nazari bilgilerini de öğrencilerden açıklamasını bekliyorum. Bu çalışmalar yaklaşık bir yılı alıyor. Başlangıç aşaması böyle bir süreyi ve süreci kapsıyor.”

D: “Klarnetle yeni tanışan başlangıç seviyesindeki öğrenciden ilk olarak klarneti söküp takabilmesini bekliyorum. Çünkü öğrenci başlangıçta istemeden de olsa enstrümana zarar verebiliyor. Daha sonra öğrencinin enstrümanından güzel bir ses elde edebilmesi için doğru bir duruş (postür) ve tutuşa sahip olmasını, diyafram nefesini doğru kullanabilmesini, bekin dudak üzerindeki konumunu doğru bir şekilde yapabilmesini bekliyorum. Doğru pozisyon alışkanlık haline gelene kadar uyarılarımı yıl içinde yapıyorum. Bunlara ek olarak hangi kamışı kullanacağına dikkat etmesini ve bek üzerine doğru bir şekilde yerleştirmesinin önemli olduğunu bilmesini bekliyorum. Bu temel bilgilerden sonra klarnet üzerindeki bütün seslerin yerini bilmesini ve seslendirmesini bekliyorum. Seslerin yerini sorunsuz ifade eden öğrencilerle tonal çalışmalara başlıyorum. Bu çalışmaların içeriğinde iki oktav do majör-la minör gam ve arpej, iki oktav fa majör-re minör gam ve arpej, iki oktav sol majör-mi minör gam ve arpej, iki oktav re majör-si minör gam ve arpej, iki oktav fa majör-re minör gam ve arpej çalışmaları yer almaktadır. Öğrencilerden bu çalışmaları yapmasını bekliyorum. Makamsal çalışmalarda Buselik, Kürdi ve Rast makamlarına yer veriyorum. Bu makamlara yönelik eserler icra etmelerini bekliyorum.”

4. SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

4.1. Tartışma ve Sonuç

Araştırma sürecinde görüşme yapılan Türk müziği klarnet eğitimcilerinin verdikleri cevaplara göre, eğitimciler kendi oluşturdukları öğretim programlarını uygulamaktadırlar. Türk müziği klarnet eğitimcilerinin; Türk müziği çalgı eğitiminde önemli yeri olan meşk geleneğinden mümkün olduğunca yararlanmaya çalıştıkları; kendi bilgi, birikim ve tecrübelerini derslerine yansıtmaya çalıştıkları, öğrencilerin bireysel farklılıklarını göz önünde bulundurma gayretinden dolayı da uyguladıkları öğretim programlarında daha esnek ve pratik bir yaklaşım benimsedikleri anlaşılmaktadır. Geboloğlu (2010), Özmen (2011), Berse (2018) ve Sopaoğlu(2018) tarafından yapılan Türk müziği çalgı eğitimi kapsamlı çalışmalarda da benzer sonuçlara ulaşıldığı görülmektedir. Bu çalışmalarda elde edilen sonuçlara göre; çeşitli Türk müziği çalgılarının eğitim-öğretim süreçlerinde başlangıç seviyesine yönelik resmî bir öğretim programının bulunmadığı ve derslerin bütünüyle geleneksel meşk yöntemleriyle sürdürüldüğü tespit edilmiştir. Bahsedilen araştırmalarda elde edilen sonuçlarla bu araştırmanın sonuçları arasında önemli benzerlikler olduğu dikkat çekmektedir.

Araştırma sonucu elde edilen bulgulara göre Türk müziği klarnet eğitimcileri öğretim programlarını hazırlarken; öğrencilerin kaliteli sesler üretebilmesi, entonasyonlarını geliştirebilmesi ve enstrümanlarında ustalık kazanabilmesi için duruş, tutuş, nefes alma ve tonal müzik odaklı uygulamalara önem vermektedirler. Ancak haftalık ders saatleri, öğrencilerin yeterlilikleri ve algılama kapasiteleri gibi faktörlerin etkisiyle özellikle ileri düzeyde öğrencilere yönelik program planlamalarında; tonal müzik odaklı içeriklerin yanı sıra Hüseyini ve Uşşak makamlarını içine alan uygulamalara da yer veren eğitimciler olduğu görülmektedir. Özmen (2011), Sopaoğlu (2018) ve Doğan (2019) tarafından yapılan çalışmalarda da görüşlerine başvuru edilen eğitimcilerin genellikle temel düzey icra uygulamalarına tonal müzikle başladığı ve öğrenci hazır bulunuşluk seviyelerine göre de perde baskılarının giderek zorlaştığı makamsal çalışmalara geçildiği sonucuna varılmıştır. Bu sonuçlarla araştırmada elde edilen sonuçların da büyük oranda uyumlu olduğu görülmektedir.

Araştırmada görüşlerine başvuru edilen Türk müziği klarnet eğitimcileri karşılaştıkları zorlukları genellikle; “metot, alıştırma veya etüt kitaplarının yetersizliği, öğrencilerin kullandıkları enstrüman ve yardımcı malzemelerin istenilen kaliteye sahip olmaması ve öğrencilerin bir önceki eğitim kurumunda sadece temel düzeyde müzik eğitimi almış olması” şeklinde tanımlamışlardır. Bu eksiklikler zaman zaman ders sürecini ve verimini olumsuz etkileyebilmektedir. Özellikle lisans düzeyinde eğitim alacak öğrencilerin nota okuma, ezgi ve ritim duyma gibi işitsel alanlarda çeşitli sorunlar yaşadığı gözlemlenmiştir. Ayrıca öğrencilerin kullandığı enstrümanların ve buna bağlı olarak yardımcı materyallerin yeterli kalitede olmamasının hem öğrenci motivasyonunu hem de öğretmen motivasyonunu olumsuz etkileyebildiği bilinmektedir. Doğan (2019) ve Özparlak (2011) tarafından yapılan çalışmalarda da mesleki müzik eğitimi veren yüksek öğretim kurumlarında görev yapan eğitimcilerin klarnet eğitimi ile ilgili benzer

sorunlarla karşılaştığı vurgulanmıştır. Bu bağlamda, Türk müziği klarnet eğitimi kapsamında yapılmış geçmiş araştırmalarda tespit edilmiş benzer problemlerin günümüzde de devam ettiği ve çözüm beklediği anlaşılmaktadır.

Görüşlerine başvurulmuş Türk müziği klarnet eğitimcilerinin büyük çoğunluğu, bir öğretim programının gerekliliğini vurgulamış ve özellikle resmî bir kurum tarafından bilimsel bir çerçevede oluşturulması halinde böyle bir programın tercih edileceğini ifade etmişlerdir. Derslerin belirli bir amacı ve planı takip etmesinin, bir programa bağlı olarak yürütülmesinin öğrencilerin ve öğretmenlerin karşılaşılabileceği belirsizlik durumunu azaltmada etkili olduğu bilinmektedir. Özellikle farklı müzik türleri ve çalgılar özelinde başlangıç düzeyi çalgı eğitimi program geliştirme çalışmaları yapan; İldinç (2023), Ceviz (2021), Özata (2019), Özparlak (2019) ve Kınık'ın (2010) araştırmalarında, bir öğretim programına bağlı kalarak yürütülen derslerin öğrenci başarısına olumlu katkılar sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçların Türk müziği klarnet eğitimi alanında yapılan bu çalışmada elde edilen sonuçlarla paralel olması dikkat çekici olmakla birlikte Türk müziği klarnet eğitimi adına da düşündürücü olarak değerlendirilebilir.

4.2. Öneriler

Araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda:

Mesleki müzik eğitim kurumları nezdinde geliştirilmiş, alan uzmanlarının ve resmî makamların onayladığı, Türk müziği çalgı eğitiminin geleneksel yaklaşımlarıyla çağdaş eğitim-öğretim metotlarını bir arada barındıran, bireysel farklılıklara göre belirli esneklikleri sağlayabilen Türk müziği klarnet eğitimine dair başlangıç, orta ve ileri düzeydeki öğretim programlarının ortaya konulabilmesi,

Türk müziği klarnet eğitimcilerinin çalgı eğitimi süreçlerinde mümkün olduğunca bir öğretim programına dayalı bir yaklaşım benimsemeleri,

Türk müziği klarnet eğitiminin ülkemizde mesleki müzik eğitimi yapılan tüm kurumlarda ve mesleki müzik eğitiminin tüm basamaklarında yaygınlaştırılması,

Mesleki müzik eğitimi kurumlarında Türk müziği klarnet eğitiminin yürütülebilmesi ve yaygınlaşması için bu alandaki akademik personelin ilgili kurumlarda istihdam edilmesi ve Türk müziği sol klarnet eğitiminin teşvik edilmesi,

Türk müziği klarnet ile ilgili akademik araştırmaların ve lisansüstü tez çalışmalarının teşvik edilmesi ve bunlara destek verilmesi önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Akten, Ş. (2018). *Eşit aralıklı tampere düzen dışındaki ses sistemleri için doku modelleri yeni bir repertuar ve estetik önerisi* (Tez no.257389) [Yüksek Lisans tezi, Bahçeşehir Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Alimdar, S. (2016). *Osmanlı'da batı müziği* (1. Baskı). Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Behar, C. (2014). *Aşk olmayınca meşk olmaz* (5. Baskı). Yapı Kredi Yayınları.
- Çağrı, S. (2006). *Avrupa'da ve Türkiye'de klarnetin tarihsel gelişimi, Türk müziği icrasında klarnet çeşitlerinin ses sahaları ve parmak pozisyonları bakımından uygunluğunun incelenmesi* (Tez no.206133) [Yüksek Lisans tezi, Haliç Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Demirel, Ö. (2017). *Eğitimde program geliştirme* (25. Baskı). Pegem Akademi Yayınları.
- Gazimihal, M. R. (2019). *Türk askeri muzikaları tarihi* (1. Baskı). Doğu Kütüphanesi Yayınları.
- Terlikol, G. (2006). *Klarinette boehm mekanizmasının bulunuşu ve işleyiş biçimi* (Tez no.205502) [Yüksek Lisans tezi, Çukurova Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Hatipoğlu, V. (2018). Mustafa sunar'ın "alaturka keman muallimi" isimli öğretim kaynağının incelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(55), 605-621.
- Hoeprich, E (2008). *The Clarinet* (1.Baskı). Yale University Press
- Karasar, N. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemi* (26. Baskı). Nobel Akademik Yayıncılık.
- Karaçetin, B. (2006). *Klarinetin tarihsel gelişimi, mozart'ın klarinete yaklaşımı ve K.V. 622 la majör klarinet konçertosu'nun incelenmesi* (Tez no.219127) [Yüksek Lisans tezi, İstanbul Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Sopaoğlu, U. (2023). *Türk müziği sol klarnet eğitimine yönelik başlangıç düzeyi öğretim programı tasarımının öğrencilerin çalma becerisine etkisi* (Tez no.834612) [Yüksek Lisans tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (6. Baskı). Seçkin Yayıncılık.

EXTENDED ABSTRACT

1. Introduction

In the early 17th century, J. C. Denner pioneered the birth of a new instrument in music history by adding two additional frets to the Chalumeau, an ordinary village instrument. It is known that the first and most important transition from the chalumeau to the clarinet took place when Denner added the register key to the chalumeau (Terlikol, 2006, p.41).

The clarinet, which was quickly recognized in Europe, started to be recognized in the geography of our country at the beginning of the 19th century. In the early 19th century, it is known that when Mahmut II abolished the Janissary Corps, Muzıka-yı Hümayun was established in its place. Giuseppe Donizetti, an Italian musician, was put in charge of the band that replaced the mehter in this newly established institution. It is known that Donizetti pioneered the introduction of many instruments that were not previously known in the Ottoman Empire to this newly established band.

It partially overcame the influence of the tradition and performance inherited from the Muzıka-i Hümayun and gained a unique spirit and character. "The G Clarinet, known as the Turkish clarinet, has been recognized as the Turkish Clarinet (G Clarinet) in different cultures and countries around the world with its unique timbre, playing style, execution and even mechanical structure" (Sopaoğlu, 2023, p.2).

A review of the literature on the Turkish music G clarinet (TMSK) shows that the first performers who can be reached are Violinist Vasil and Clarinet İbrahim Efendi. However, we can say that there are no surviving recordings of either of these performers. The oldest surviving recordings of classical TMSK performances are those of Şükrü Tunar. We can state that Şükrü Tunar's style and attitude have been taken as an example for years in TMSK performance in TRT and Higher Education Institutions that provide TMSK education, and this tradition is still continuing.

Although it is thought that the activities related to TMSK education and performance at various levels of vocational music education institutions in our country have not reached a sufficient level, it is known that the clarinet has found a place for itself, albeit in informal dimensions, within the meşk tradition, which is the most important transmission medium of Turkish music culture.

As can be understood from the definitions, it is thought that instrument training in the meşk tradition is based on the repertoire determined by the master and that no special work is done for technical mastery.

The important shortcomings that such a teaching process in instrument education will bring;

Conducting instrument education without a plan, program or scientific basis, Inadequate methodology and materials for the student to gain technical mastery of the instrument (Sopaoğlu, 2023, p.4).

The necessity of a comprehensive and methodological approach to TMSK education also reveals the importance of creating a curriculum design. In this direction, it is understood that a needs analysis study should be conducted to determine whether there is a need for a curriculum for TMSK education and training in institutions providing vocational music education at undergraduate level.

2. Method

In the research, a survey modeled approach, which is one of the qualitative research models, was adopted. In the research, since it is aimed to reveal the status of the curriculum applied in G clarinet education and training carried out in higher education institutions providing vocational music education, the survey model was used to determine the existing situation.

In order to collect data in line with the research, a semi-structured interview form was applied to the relevant experts and the data obtained were subjected to content analysis.

In order to form the basis of the research and to reach the predetermined objectives, some of the data were obtained by scanning the literature. In addition, a semi-structured interview form was used for needs analysis in order to determine how Turkish music G clarinet education is carried out in higher education institutions where vocational music education is given and to prepare the curriculum design.

In the research, the data obtained from the interviews with the instructors working in higher education institutions providing vocational music education were analyzed and categorized through content analysis.

The study group of the research consists of an expert group consisting of four academicians who have worked or are working in the field of Turkish Music G clarinet education in higher education institutions providing vocational music education.

3. Findings, Discussion and Results

According to the answers given by the Turkish music clarinet educators interviewed during the research process, educators apply the curricula they have created. It is understood that Turkish music clarinet educators try to benefit from the meşk tradition, which has an important place in Turkish music instrument education, as much as possible; they try to reflect their own knowledge, knowledge and experience to their lessons, and they adopt a more flexible and practical approach in the curricula they apply due to their efforts to take into account the individual differences of the students. It is seen that similar results have been reached in comprehensive studies on Turkish music instrument education conducted by experts such as Geboloğlu (2010), Özmen (2011), Berse (2018) and Sopaoğlu (2018). According to the results obtained in these studies; it has been determined that there is no official teaching program for the beginner level in the education-training processes of various Turkish music instruments and that the lessons are carried out entirely with traditional meşk methods. It is noteworthy that there are significant similarities between the results obtained in these studies and the results of this research.

According to the findings obtained as a result of the research, Turkish music clarinet educators give importance to posture, grip, breathing and tonal music-oriented practices in order for students to produce quality sounds, improve their intonation and gain mastery of their instruments while preparing their teaching programs. However, it is seen that there are educators who include Hüseyini and Uşşak maqams in addition to tonal music-oriented content in their program planning especially for advanced students due to factors such as weekly lesson hours, students' proficiency and perception capacities. In the studies conducted by Özmen (2011), Sopaoğlu (2018) and Doğan (2019), it was concluded that the educators whose opinions were consulted generally started their basic level performance practices with tonal music and switched to maqam studies in which the pitch pressures became increasingly difficult

according to the student readiness levels. It is seen that these results are largely compatible with the results obtained in this study.

The Turkish music clarinet educators whose opinions were consulted in the research generally defined the difficulties they encountered as "the insufficiency of method, exercise or etude books, the lack of the desired quality of the instruments and auxiliary materials used by the students, and the fact that the students had only a basic level of music education in the previous educational institution". These deficiencies can sometimes negatively affect the lesson process and efficiency. It has been observed that especially students who will study at the undergraduate level have various problems in auditory areas such as note reading, melody and rhythm hearing. In addition, it is known that the insufficient quality of the instruments and auxiliary apparatus used by the students can negatively affect both student motivation and teacher motivation. In the studies conducted by Doğan (2019) and Özparlak (2011), it was emphasized that educators working in vocational music education institutions faced similar problems related to clarinet education.

In this context, it is understood that similar problems identified in past studies conducted within the scope of Turkish music clarinet education continue today and await solutions.

The majority of the Turkish music clarinet educators whose opinions were consulted emphasized the necessity of a curriculum and stated that such a curriculum would be preferred, especially if it was created by an official institution within a scientific framework. It is known that following a specific purpose and plan and conducting lessons according to a program is effective in reducing the uncertainty that students and teachers may encounter. In the studies of İldinç (2023), Ceviz (2021), Özata (2019), Özparlak (2019) and Kınık (2010), who conducted beginner level instrument education curriculum development studies specifically for different music genres and instruments, it was concluded that the lessons carried out by adhering to a curriculum made positive contributions to student success. The fact that these results are parallel to the results obtained in this study in the field of Turkish music clarinet education is remarkable and can be considered thought-provoking for Turkish music clarinet education.

Araştırma ve Yayın Etiği

Yapılan bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik kurul izin bilgileri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu Başkanlığı

Etik değerlendirme kararının tarihi: 10/09/2021

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası: 2021/456

Araştırmacıların Makaleye Katkı Oranı Beyanı

1. yazar katkı oranı : %50

2. yazar katkı oranı : %50

Çıkar Çatışması Beyanı

Yazarlar arasında herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması bulunmamaktadır.